

University of Zagreb

Faculty of Political Science

Antonio Karlović

**Contestation of the EU's CFSP:
continuation of Europeanisation by other
means**

DOCTORAL THESIS

Zagreb, 2024

University of Zagreb

Faculty of Political Science

Antonio Karlović

**Contestation of the EU's CFSP:
continuation of Europeanisation by other
means**

DOCTORAL THESIS

Supervisors:

doc. dr. sc. Robert Barić

dr. Heidrun Maurer

Zagreb, 2024

University of Zagreb

Fakultet političkih znanosti

Antonio Karlović

**Osporavanje Zajedničke vanjske i
sigurnosne politike EU-a: nastavak
europeizacije drugim sredstvima**

DOKTORSKI RAD

Mentori:

doc. dr. sc. Robert Barić

dr. Heidrun Maurer

Zagreb, 2024.

ABSTRACT

This thesis investigates the phenomenon of internal contestation within the European Union's Common Foreign and Security Policy (CFSP). Drawing upon a Sociological Institutional framework, it examines the interplay between contestation and Europeanization, exploring how these processes shape member state behaviour and influence the development of EU foreign policy.

The research employs a qualitative methodology, utilizing in-depth interviews with policymakers within the CFSP structure to gather empirical data. Thematic analysis is used to systematically organize and interpret the findings. Process tracing is then employed to establish causal relationships between variables, leading to the development of a novel theory of "constructive contestation" in CFSP.

The thesis argues that external pressures, particularly major international crises such as the Russian aggression on Ukraine, have significantly increased the pressure on member states to cooperate in foreign policy. This pressure, coupled with the growing influence of EU institutions and certain member states, incentivizes member states to adopt more flexible positions in CFSP decision-making. However, when faced with proposals that clash with their national sensitivities, member states often resort to contestation as a means of navigating the tension between collective action and individual preferences.

The research identifies a spectrum of contestation practices, ranging from passive and symbolic strategies to more active and formal methods. Importantly, these contestation practices are increasingly becoming accepted and legitimized within the CFSP framework. This is because contestation allows for the advancement of EU foreign policy while respecting member states' core national interests, paradoxically strengthening the CFSP's ability to respond effectively to external challenges.

The thesis concludes by proposing a new theory of "constructive contestation" in CFSP, which provides a conditional mechanism approach to explain how and why member states choose specific contestation strategies. It further outlines avenues for future research, including empirical testing of the theory, exploring the long-term effects of contestation, and incorporating additional factors into the conditional mechanism. By illuminating the complex dynamics of contestation and its relationship with Europeanization, this thesis contributes to a deeper understanding of the evolving nature of EU foreign policy cooperation.

Keywords: CFSP, contestation, European foreign and security policy, Europeanization, Russo-Ukrainian war

SAŽETAK

Ova disertacija istražuje fenomen internog osporavanja Zajedničke vanjske i sigurnosne politike (ZVSP) Europske unije. Koristeći teorijski okvir sociološkog institucionalizma, rad ispituje međusobni odnos između koncepata osporavanja i europeizacije, istražujući kako ti procesi oblikuju ponašanje država članica i utječu na razvoj vanjske politike EU-a.

Istraživanje koristi kvalitativnu metodologiju, koristeći intervju s kreatorima politika unutar strukture ZVSP-a za prikupljanje empirijskih podataka. Tematska analiza se zatim koristi za sustavno organiziranje i interpretaciju nalaza. Na kraju, metodom *process-tracinga* uspostavljaju se uzročne veze između varijabli, što dovodi do razvoja nove teorije "konstruktivnog osporavanja" u ZVSP-u.

Rad tvrdi da su vanjski pritisci, posebno velike međunarodne krize poput ruske agresije na Ukrajinu, značajno povećali pritisak na države članice da surađuju u vanjskoj politici. Taj pritisak, zajedno s rastućim utjecajem institucija EU-a i određenih država članica, potiče države članice da usvoje fleksibilnije pozicije u donošenju odluka unutar ZVSP-a. Međutim, kada se suoče s prijedlozima koji se sukobljavaju s njihovim nacionalnim interesima, države članice često pribjegavaju osporavanju kao sredstvu navigacije između kolektivnog djelovanja i individualnih preferencija.

Istraživanje identificira širi spektar oblika osporavanja, od pasivnih i simboličkih strategija do aktivnijih i formalnih metoda. Ti oblici osporavanja postaju sve prihvaćeniji i legitimniji unutar okvira ZVSP-a jer osporavanje omogućava napredovanje vanjske politike EU-a uz poštivanje temeljnih nacionalnih interesa država članica. Time se paradoksalno jačaja sposobnost ZVSP-a da učinkovito odgovori na vanjske izazove.

Disertacija zaključuje predlaganjem nove teorije "konstruktivnog osporavanja" u ZVSP-u, koja pruža uvjetovani mehanizam za objašnjenje kako i zašto države članice biraju određene strategije osporavanja. Nadalje, iznosi smjernice za buduća istraživanja, uključujući empirijsko testiranje teorije, istraživanje dugoročnih učinaka osporavanja i uključivanje dodatnih čimbenika u uvjetovani mehanizam. Osvjetljavanjem složenih dinamika osporavanja i njegovog odnosa s europeizacijom, ova disertacija doprinosi dubljem razumijevanju evoluirajuće prirode suradnje u vanjskoj politici EU-a.

Ključne riječi: ZVSP, osporavanje, Europska vanjska i sigurnosna politika, europeizacija, Rusko-ukrajinski rat